

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 19. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 282.

V Ljubljani v četrtek, 10. decembra 1885.

Tečaj II.

„Nevenčani kralj irski.“

Nečuvno veselje vlada po zelenih dobrih tužne Irske: Volilni boj za angleško zbornico je skoro dovršen in jedini, ki se iz polnega srca, iz dna svoje duše radosti izida najnovejšega političnega rata na velikobritanskih otocih je Charles Stuart Parnell in njegova stranka, najhujša sovražnika angleške vlade. Viharni volilni boji zadnjih dni niso prinesli nobeni stranki odločilne večine, če tudi ste obe napeli vse mogoče sile, da zmagate s svojimi kandidati. Gibanje, kakršnega mi še poznamo ne, če tudi dostikrat i v naši domovini visoko pluskajo valovi krog volilne urne, polastilo se je bilo hladnokrvnih otočanov; poročila se beró, kakor bi izvirala iz južnih dežel, kjer se kri hitreje in strastneje pretaka po žilah, nego v zmernih, vsako stvar trikrat pretehtajočih „kramarjih“ angleških. Dve veliki stranki tirali ste svoje pristaše v boj: Na jedni strani je stari William Gladstone visoko vihtél prapor liberalnega tabora ter s svetovnoznanó svojo zgovornostjo vabil prijateljev pod svojo zastavo, na drugi pa so stali ponosni konservativci z lordom Salisburyjem, ki je do sedaj stal na pročelji vlade Toriesov. Prvi so poudarjali dobrote, koje je bil liberalni kabinet prinesel domači državi, sklicevali se na razne blagodejne reforme, posebno na volilno reformo, ki je skoro milijonu britanskih državljanov dala novih pravic in jim je odprla politično življenje. Drugi pa so kazali na slabotno vnanjo politiko sivega Gladstonea, našteváli njegove grehe v Indiji, v Sudanu in drugod, kjer vibra angleška zastava — in res, videti je bilo, da se večina volilcev obrača od moža, ki je tako malo energije kazal v svetovni politiki angleški, ter prouzročil, da je jela bledeti angleška zvezda med

tujimi, podjarmljenimi jim narodi. Tako je bilo prve dni volilnega boja; konservativci zabelježevali so vseh za vspehom, in ko je irski vodja Parnell izdal glasilo, da naj vsak pošten Irec voli Salisburyjeve kandidate, zmagovali so poslednji na vseh progah. Liberalci propadli so celó v svojem središču, v Manchesteru, in okraj za okrajem zapušéal je tabor Gladstoneov. Triumfalno govoril je Parnell, da je „pogazil“ liberalno stranko in ji strl glavo. A od tega trenutka je bilo videti, da se zmagonosni mož vender moti. Nepričakovana poročila so jela od tega časa dohajati iz volišče — liberalci prekosili so tu in tam svoje nasprotnike in kmalu je vedel brzovjav, da so celó večino zadobili! Kmeti in oni volilci, ki so vsled Gladstoneove volilne reforme letos prvič imeli pravico oddajati svoje glasove, niso pozabili te velike pridobitve in kakor jeden mož glasovali so za liberalno stranko. Zato so podlegla mesta s svojimi konservativnimi poslanci, po deželi pa se je izcimila nova večina. Vender je poslednja komaj tolika, da bode le z veliko silo zamogla nadkrijevati združene konservativce in Irce. Poslednji bodo odločevali med obema strankama, in tako je Parnellova beseda konečno le istinita postala, da je uničil liberalni tabor — vsaj toliko namreč, da skoro gotovo ne bode sposoben za vlado, ako ga poslanci irskega otoka ne bodo podpirali. Ravno tako pa tudi konservativci ne bodo mogli ostati na krmilu, ako jim Irce odreko svojo pomoč. Na nobeni strani ne bode torej odločne večine. Tam, kamor se bodo vrgli Parnellovi prijatelji (in teh je kacic 80), tam bode večina. Irce bodo torej odločevali usodo Angleške, in od tod nezmerno veselje med njimi, od tod strastni napadi angleških listov na Parnella, kateremu predbacivajo, da je on kriv tega neugodnega položaja.

Sovraženi mož bode imel v rokah vlado Velike Britanije, on bode kraljeval med obema strankama, on po vsi pravici zasluži ime „nevenčan kralj irski“, kakor ga nazivljajo angleški listi! Parnell ostane gospodar situacije in ako pomislimo, da bode usekako držal sedaj s to, sedaj z drugo stranko, kakor mu bodo narekovale koristi njegove domovine in kjer mu bode kazalo več dobička, potem razumemo, da so angleški politiki jako poparjeni. Na vsak način treba pa je računati o tem, da pride Gladstone zopet na krmilo, kajti večina je vender v njegovih rokah, če tudi je tako malenkostna, da se dalj časa ne bode zamoglo ž njo shajati. Ž njim pa se bode se vé da vnanja politika zopet popolnoma predručala in to je vzrok, da se svet tako skrbno ozira onstran kanala. Posebno bolgarske zadeve znale bi dobiti drugo lice, ako nastopi stari prijatelj Rusije in podere to, kar je pričel sedaj lord Salisbury. Tudi v Egiptu in v Aziji se bodo razmere predručale in nova politika bode stopila na mesto sedanje, ako bode konservativni kabinet prisiljen dati svojo ostavko. Vender moramo še jeden slučaj vzeti v poštev. Mogoče je namreč tudi, da združi staro sovráštvó zoper Irce zmerne elemente obeh strank, da se zmerni liberalci in zmerni konservativci dogovore in sestavijo nekako koalicijsko ministerstvo, ki bode vsaj v glavnih vprašanih postopalo skupno z obema strankama. Gladstone bi prevzel ministerstvo notranjih zadev, Salisbury pa bi tudi še za naprej vodil usodo kraljestva nasproti tujim državam. To so upi, ki oživljajo danes obupne Angleže in jih pričenjajo združevati v jeden tabor, da bi le „nevenčani kralj irski“ ostal na cedilu, ž njim pa se vé da nesrečna dežela, ki se po vsej pravici zove uže toliko let „tužna Irska“.

Listek.

Kako so naše očete v vojake jemali.

Spisal Ivan Vrhovec.

(Dalje.)

Tretja zahteva je bila tako zvani turški davek (Türkenpfennig). Cesar je zahteval 120 000 gld., stanovni pak so dovolili le 72 000 gld.* Ker bi nas te obravnave privele predaleč od našega predmeta, te obravnave privele predaleč od našega predmeta, te obravnave privele predaleč od našega predmeta, prihraniti si jih hočemo za drug pot; zdaj se pa vrnimo k naboru.

Kadar se je torej dovolilo vojaštvo „in natura“, razdelilo se je vojaštvo na posamezne graščine in posamezna oblastva, katerim je pripal nalog, ozreti se po mladih, za vojsko sposobnih ljudeh. To pa je bila jako sitna in težavna stvar, kajti treba jih je bilo loviti! A loviti so se le smeli v Ljubljano brez kacic pisem došli tuji rokodelci, postopači, hlapci itd. Mnogo mladih ljudi pa je bilo vojaščine

prostitih. V Ljubljani na pr. so bili prosti vsi meščanje in njihovi sinovi, deželni uradniki in sluge, službujoči ali v kaki deželni službi, ali samó pri kacem plemenitazi, v zadruge vpisani rokodelci, kmetje, katerih pa v Ljubljani se vé da ni bilo veliko, napósled duhovniki in pridni dijaki. Gledé Jenuhov pa je (l. 1805.) morálo šolsko vodstvo predložiti imenik ónih, ki so dobivali večkrat dvojko. Po 16. točki konskripcijske sisteme uvrstiti so se morali taki v vojake. Višja oblast je zaukazala magistratu, naj naznanjene dijake polóvi ter dostavila upanje, da se to zgodi na skrivnem, brez šama in ne da bi ljudje drli skupaj. Nekateri paznanjenih dijakov so bili še le po 13 let stari. Zlasti pridno so prežali na slabe dijake. Leta 1802 so zasačili nekega 18 let starega dijaka, ki je kvartal v neki krčmi na dunajski cesti od 5. do 8. ure zvečer. Na rotovž priveden in vprašan, zakaj uže več tednov ne hodi v šolo, dejal je, da meni iti v Trst v neko prodajalnico. Potrebni denar mu je do sedaj pošiljal oče, a zadnji čas je prodal svoji dve žepni uri, da je mogel kvartati. Magistrat je sklenil vtakniti ga v vojake. Leta 1806. se je

prepovedalo ujetnike na rotovž goniti v verigah, ker se s tem sovráštvó do vojaškega stanu le še podžiga in se ljudje strašijo.

V kolikih zadregah so se nahajala oblastva in graščine, pojasnujejo nam magistratova poročila iz deželnozbornske seje. Leta 1804. je morala dati Ljubljana 10 móž. V tajni seji se je sklenilo na rotovži, da jih bodo lovili v noči od 16. do 17ega aprila, a priporočalo se je, ni besedice ziniti o tem, sicer bi mladi ljudje vsi pobegnili iz Ljubljane; vrhu tega naj se lov vrši kolikor mogoče tiho in brez vsega hrupa.

A za vojake godni so navzlic temu vender le še o pravem času zvedeli za magistratov sklep, in ko so se razkropili birci po krčmah in zasebnih hišah (kajti imeli so celó pravico, ljudi jemati iz postelj), prestregli so to noč samo dva in do 26. majnika še le šest, med njimi tudi necega tiskarskega učenca. Njegov gospodar, tiskar Retzer, prosil je zanj, naj mu ga izpusté, ker se je fant pri njem uže dve leti in pol učil. Ako mu ga ne dadó nazaj, moral bo tiskarno zapreti, ker je nemogoče v Ljubljani dobiti tiskarskih pomočnikov.

* Landtagsprotokolle Bd. 47, Fol. 253, 259.

O znižanju cen za postrežbo in oskrbovanje umobolnih v blaznici v Ljubljani in na Studencu.

(Dalje.)

Na podlagi teh opazovanj stavlja je deželni odbor redu usmiljenih sestra zaradi predruženja pogodbe od 21. avgusta 1880 sledeče predloge:

1.) Povračilo za režijne potrebsčine III. razreda v blaznici na Studencu določi se s 24 krajcarji, in ono v ljubljanski blaznici s 22 krajcarji za osebo na dan. Kar se tiče povračila v ljubljanskem zavodu, isto z ozirom na to, da po poročilu bolničnega ravnateljstva režijni stroški faktično znašajo samo 20,2 krajcarja, s 22 krajcarji popolnem zadostuje.

2.) Kar se tiče oskrbovanja, se cene za kruh, katere je red usmiljenih sestra sam ponudil, in sicer za porcijo belega 2 krajcarja in črnega 4 krajcarje, sprejmo, isto tako znižanje cene za bokal vina od 40 krajcarjev na 28 kr. Za juho in goveje meso ostanejo stare cene, za porcijo telečje pečenke, za zrezek, bržole itd. povrnilo se bode 14 krajcarjev, za bokal mleka 8 krajcarjev za porcijo solate 4 krajcarje. Zajedno dobil je red nalog, do 13. avgusta t. l. o tej stvari izreči svoje končno mnenje. (Dež. odbor št. 7783 de 1884.)

Red usmiljenih sestra izjavil se je v svojem poročilu od 13. avgusta t. l., da od deželnega odbora določenemu znižanju nekaterih cen ne bode stavljal bistvenih ovir. Na podlagi te izjave, sklenil je deželni odbor, da se pogodba od 13. septembra 1880 ne odpove, temveč da se nadaljujejo obravnave z redom.

S poročilom od dne 28. avgusta 1885 naznanil je red glede predlogov deželnega odbora, da je pripravljen, sprejeti za režijo povračilo s 24 kr. za eno osebo III. razreda na dan, ako se mu sezida perilnica in sušilnica, in se odveže napolnenja ledenice z ledom, ker je tako slabo in nepripravno zidana, da se led v kratkem času staja. Isto tako sprejme povračilo za režijo v ljubljanski blaznici III. razreda s 22 kr. za osebo na dan, ako nastavi za 10 in ne za 8 umobolnih enega strežaja, kar je po poročilu reda že vpeljano. Cene za kruh in vino se sprejmó. Glede govejega mesa zahteva red razločitev med porcijami juhnega mesa in porcijami posebej ordiniranega mesa. Za porcije telečje pečenke, zrezek, beržolo itd. zahteva red 15 kr. povračila, za bokal mleka pa 9 kr. Kar se tiče močnatih jedil, pripravljen je red za porcijo ceno od 5-2 kr., na 4-8 kr. znižati, ako se dosedanje neomejeno oskrbovanje opusti, ter vpelje stalni normalni jedilni list. Po tem normalnem jedilnem listu, dobivali bi umobolni le vsak četrti dan, in ne kakor sedaj, vsak drugi dan goveje meso, tudi bi odpadle nekatere dražje močnate

Kaj se je zgodilo z njim, ne vémo, kajti rokodelski pomočniki so se smeli jemati v vojake, le trgovski stan je bil za svoje pomočnike oproščen tega bremena.

Še le v naslednjih mesecih se je posrečilo magistratu priti 21 mladim ljudem do živega, od kojih pa jih je bilo le 6 sposobnih za vojaštvo. Magistrat se je obrnil vsled tega do višjega oblastva, naj mu spregleda óne 4, ki mu jih še manjka; pri tem pa je kaj slabo naletel. Dobil je prav osoren ukor, vendar pa ne še tako osornega, kakor leto pozneje, ko je moral nabrati 41 móž. Okrožni urad mu je odgovoril: „Ako se ne bode do 8. novembra (odlok je datovan od 24. oktobra, torej je imel magistrat 14 dnuj časa) dopolnil primanjkljaj novincev, ustavila se bode gospodu županu in svetovalcu, komur je ta posel izročén, plača, in se bo pri višjem oblastvu prosilo, da se ustavita „ab officio“, ker pač bi se ne bilo treba prav nič potruditi, da bi se nabralo od 10. septembra pa do danes 41 móž.“*

Ravno take preglavice je delal nabor po kmetih. Leta 1741 so tožili stanovi, da je nemo-

jedi. Ako bi potem delajoči umobolni vino, katero dobé, morali po predlogu reda iz svojega zaslužka plačevati, znižali bi se oskrbni troški za telesno zdrave od 27 kr. na 23 kr. na dan (d. o. št. 5578 de 1885.)

Ravnateljstvo deželnih dobrodelnih zavodov in primarij dr. vitez Bleiweis, katera sta dobila nalog, o predlogih reda svoje mnenje izreči, predložila sta dotični poročili od dne 16. oktobra in 3. novembra t. l. Primarij se odločno protivi vpeljavi normalnega jedilnega lista, ker bi se zaradi znižanja števila mesnih porcij ne mogla pripraviti vsakdanja juha, kar je po sedanji navadi, ko dobi vsaki dan polovica blaznih goveje meso, vsekako možno. Zajedno naznanil je tudi primarij, da zaradi zmanjšanja troškov za hrano od 1. oktobra t. l. naprej ordinuje porcije mesa samo po šest lotov, in ne po 8 lotov, kakor doslej; tem načinom dosegel se je pri porciji mesa prihranek 1-7 kr. Tudi od močnatih jedil ordinuje one, ki so ceneje.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V deželnih zborih so se do zdaj povsodi vršile obravnave mirno; le v brnskem deželnem zboru nastali so pred nekaterimi dnevi burni prizori, a vse se je zopet kmalu poleglo po posredovanju tamošnje zmerne stranke. V Moravski in Česki posvetuje se, kakor v Koroški, deželni zbor o sredstvih, s katerimi bi bilo možno preprečiti preobilo žganjepitje. — Deželni zbor isterski bil je uže dné 7. t. m. zaključen. Imel je samo 6 sej.

V zadnji seji štajerskega deželnega zbora interpeloval je poslanec Raič visoko namestništvo, da ni dosti skrbjeno za nameščenje učiteljskega mesta za slovenščino na mariborski učiteljski pripravnici ter poudarjal, da se na omenjenem učiteljski pripravnici preslabo poučujejo v slovenščini. Gospod namestnik je obljubil, na stavljeno interpelacijo odgovoriti v jedni prihodnjih sej.

Hrvatski sabor se baje dné 16. t. m. preloži. Večina se nadeje, da se do tedaj rešijo vse štiri upravne predloge ter se tudi budget sprejme v generalni debati. Specijelna debata o budgetu se bode vršila v januariju.

Tuje dežele.

„Pol. Corr.“ poroča iz Belgrada: Turčija je izjavila, da nobeno srbsko-bolgarsko sporazumljenje nima veljave brez njenega posredovanja. Srbija je odgovorila, da respektuje vrhovne pravice sultanove, a v prvi vrsti gre samo za sporazumljenje premirja. Turčija naj obrne svojo pozornost na navzočnost vzhodnorumelijskih čet, katere delajo Srbiji največ preglavice.

goče dati vojake „in natura“, dokler ne bode v deželi stalne milice, s katero bi se, ko bi družih primanjalo, naposled loviti tudi kmetje (Huebsässige), kar se je sicer uže večkrat naglašalo. Kmete z njihovih kmetij jemati pa sicer nikakor ne kaže, ker bi trpel cesar sam pri tem največ škode. Blagovolil naj bi se le spomniti, kakšen vrišč je bil po kmetih leta 1731, in da na Štajerskem celó vojaki niso ničesa opravili proti kmetom. Leta 1735 prigodilo se je pri naboru mnogo pobojev in gosposke po kmetih so se bale, da bo kmet za orožje zgrabil in se z njim po robu postavil. Dasi tudi se jih je veliko priprlo in bi se jim bili poboji lahko dokazali, vendar se jih gospóda ni upala tožiti in izpraševati, ampak jih je izpustila, ravno ker nima vojaške pomoči.*

Leta 1738 tožil je deželni zbor: Novačenje „in natura“ je sila težavno; jeden novinec se oddá, trije pa uidejo in še ta jedni peniha jo po navadi kmalu. Poskusilo se je s prostovoljci, a oglasilo se jih je le 5, potrebovalo pa se jih je 217. Vrhu tega je letos še slaba letina, kar dela ljudi celó čmerne. S Hrvaškega jih je mnogo k Turkom po-

Če se med Srbijo in Bolgarijo sklene premirje, še danes ni gotovo. Privatna poročila celó z gotovostjo zatrjujejo, da se zopet prične vojska. „Kö'nische Zeitung“ pa piše: Orožja, katera sta oba nasprotnika na ukaz močnejših knezov odložila, ne moreta zdaj kar po svoji volji zopet vzeti v roke; če oba nasprotnika zdaj ne skleneta prostovoljno miru, usilile ga jima bodo vlasti, katere hočejo zabraniti prolivanje krvi; to je pač obema jasno, in zaradi tega se bosta pravočasno premislila, da pri mirovnih pogojih ne bosta preveč trdovratna.

V rumunski zbornici odgovoril je Bratiano na interpelacijo o položaji Rumunije nasproti balkanskim dogodkom ter izjavil, da je vlada v istini zahtevala od konference, naj se podere bolgarska obdunavska trdnjava, a konferenca je odgovorila, da se ne more baviti z nobenim drugim vprašanjem, nego z onimi, zaradi katerih je bila sklicana. On da je pozvedel mnenje vlastij, in te zahtevajo mir.

Francoska zbornica sklenila je s 338 proti 174 glasovom predlog, naj se še bolj poviša carina na žito in živino. Trgovinski minister se ni upiral temu predlogu, a je dejal, da bi morda vendar ne bilo umestno zopetno povišanje, ker se o prvem povišanju ni nobenih skušenj. Francija, dejal je minister, imela je nekaj dobrih let, a pomisliti se mora na slaba leta ter ne odtujiti francoskemu tržišču inozemskih pridelkov. — Ta mesec se ima še vršiti volitev novega ljudovladnega predsednika, zato so nekateri zdanjemu predsedniku neprijazni listi raznesli vest, da je bolan, češ, da ni več sposoben za to mesto. Grevyjevi prijatelji pa dokazujejo njegovo čilost in krepkost.

Iz Kahire se poroča: Ko je kedive zvedel, da so Italijani prevzeli civilno upravo v Massauahu, izrekel je svojo nezadovoljnost ter o tem poročal takoj sultanu.

Razne vesti.

— (Kraszewski v Italiji.) Petrogradskim „Novostim“ piše ruski pisatelj Nemirovič-Dančenko sledeče o poljskem pesniku Kraszewskem, kateri se je iz zapora izpuščen na Laško podal, da se tamkaj zdravi: Na svojem potovanju v Riviero ostal je pesnik tri dni v Milanu. Veliko prebivalcev tega mesta hotelo mu je osebno svoje sočutje izkazati, a zdravnik, koji ga spremlja, prepovedal je odločno vse obiske in vznemirjajoče pogovore. Razun zdravnika spremlja pesnika tudi neka sorodnica, koja mu z vso požrtvovalnostjo streže. Sloveči romanopisec, pred kratkim časom še trden in močen, hodi sedaj sklonjeno in sigurno bi ne živel dolgo več, ako bi ga imeli dalje časa še zaprtega v magdeburški trdnjavi. Tako je upati, da bode krasno podnebie laško in dober zrak na njegov duh in telo dobrodejno vplivalo. Dasi ravno je Kraszewski telesno bolan, je njegov duh vendar po polnem zdrav; dolgo nameravana dela misli sedaj pričeti. V Milanu dal se

begnilo, ker so se vojaščine ustrašili; to pa le napade Turkov godi. Lani (1740) sta si dva Gallenbergova podložnika posekala prste, samo da jima ni trebalo iti v vojake. V Polhovem Gradcu so se kmetje ondotnemu oskrbniku resno po robu postavili. V Velesovem je ujeti novinec onega, ki ga je gnal v graščino, ubil po poti. Ti dogodki pač jasno pričajo, da se brez vojakov ne opravi nič. Gosposka se je uže potrudila dobiti vojakov „in natura“, pisala je v Gradec, naj se ji pošljejo vsi potepuhi semkaj. To je bil še najtrotjši pot preskrbeti se z novinci; Kranjska jih je dobila tem pótem 170, poprej pa jih je imela uže 25 ujetih.*

Ker se je bilo l. 1738 bati, da bi utegnili zaprti novinci pobegniti, prosili so cesarja, naj kar najhitreje pošlje vadne učitelje (Exerciermeister), češ, da se je prigodilo uže večkrat, da so ujetniki razdrobili vrata in ubežali; nevarnost je pa to pot tem večja, ker jih je skoro sto vkup. Če nidejo pripisala bo dežela škodo cesarju, ker ni poslal o pravem času starih vojakov, da jih kroté.*

(Konec prihodnjič.)

* Mestni arhiv F. 90.

* Landtagsprotokolle Bd. 47., Fol. 252.

* Landtagsprotokolle Bd. 48., Fol. 707—708.

je fotografirati. Najbolj razširjeni časniki milanski, kakor „Secolo“, „Corriere della Sera“, „Italia“, „Lombardia“ in drugi priobčili so njegov životopis in celó njegovo podobo. Kraszewski je tudi na Ruskem zeló priljubljen; vsi njegovi spisi so prestavljeni v ruski jezik. Sedaj se bodo prestavili tudi v laški jezik, in sicer bo izdala njegova dela knjigarna Trevese v Rimu.

— (Velikanska tatvina.) Po noči med nedeljo in ponedeljkom vlomili so tatovi v prodajalnico juvelirja Granichstädtena na Dunaji ter tamkaj pokradli raznih dragotin v vrednosti 300 000 goldinarjev. Delo pri tem niso imeli lahko, ker so bile pokradene stvari dobro spravljene, a ker so imeli vse potrebno orodje s saboj, prodrli so celó v najtrdnjše shrambe. Ta tatvina vznemirja vse dunajsko prebivalstvo.

— (Cesar kot izpraševalec.) Cesar dom Pedro Braziljski, učenjak kakor splošno znano, ima navado, vdeleževati se državnih izpitov na vseučilišči v Rio de Janeiro. Pri takih prilikah se prav čestokrat zgodi, da sam kandidatom vprašanja stavi. Nekaj jednakega se je tudi nedavno nekemu kandidatu prigodilo, ki se je za izpit jako malo pripravil. Ker cesarju na mnoga vprašanja ni mogel odgovoriti, mu ta na zadnje reče, da skušnje pač ni dostal. Da je kdo pod auspicijami cesarjevimi propal, pač do sedaj ni bilo slišati.

— (Po uradnih laških poročilih) izselilo se je v pretečenem letu iz Italije na Avstrijsko 24 660 oseb, in sicer 14 778 v Cislajtanijo in 9882 v Translajtanijo.

— (Osel z očali.) Iz Hagena se „Köln. Volkszeitung“ piše: Cunjar iz sosednjega Wehrehausena ima osla, ki uže mnogo let njegov voziček resnobno in čestivredno vozi. V zadnjem času pa lepo živinče ni bilo več posebno zanesljivo v svojem gibanju in pri natančnem preiskavanju pokazalo se je, da je osel postal kratkoviden. Cunjar se je hitro odločil in oslu kupil očala, koja sedaj z velikim ponosom in zavestjo na nosu nosi; njegovi kratkovidnosti se je s tem v okom prišlo. Omenjeni list trdi, da ta zgodba nikakor ni izmišljena.

Domače stvari.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja 5 decembra)

(Konec.)

Posl. Klun utemeljuje svoj samostalni predlog gledé spremembe § 13. in 15. deželnega volilnega reda. Govornik pravi, da stavi ta predlog zaradi tega, ker je to obljubil sekijskemu načelniku v ministerstvu za notranje zadeve baronu Kubinu. Baron Kubin je namreč njemu in dr. Vošnjaku dejal, da v slednjem zasedanju kranjskega deželnega zbora sklenjeni volilni red zaradi tega ni dobil Najvišjega potrjenja, ker sta § 13 in 15 deželnega volilnega reda za Kranjsko v nasprotju z volilnim redom za državni zbor. Govornik je tedaj obljubil, da stavi predlog o spremeni teh paragrafov v prihodnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega. Govornik na to razklada, kako naj bi se po njegovem mnenju imeli sestaviti volilni imeniki ter predbaciva okrajnim glavarstvom napačno postopanje ter toži, zakaj ni deželna vlada bolje poučila okrajna glavarstva o sestavljanju volilnih imenikov. Konečno predlaga govornik, naj se njegov predlog izroči upravnemu odseku.

Gospod deželni predsednik baron Winkler pravi, da po opravljenem redu deželnega zbora sicer ni dovoljeno, da se o samostalnem predlogu, kateri se ima izročiti odseku v poročanje, prične debata. Gospod deželni predsednik se torej ne bode spuščal meritorično v utemeljeni predlog, marveč odbiti mora gospoda predlagatelja neopravičene napade na deželno predsedstvo in na politična oblastva. Predlagatelj je najprej omenjal, da je predlog stavljal po želji sekijskega načelnika barona Kubina. Gospodu deželnemu predsedniku ni sicer znano, koliko je gospod sekijski načelnik vplival na to zadevo, a nikakor privatna pojasnila uradne osebe ne vežejo cesarske vlade. Vsekako bi bila zahtevala ne diskretnost, da bi se o takih privatnih izjavah ne govorilo v javni deželnozborni seji.

Predlagatelj je tudi obširno govoril, kako so c. kr. okr. glavarstva napačno tolmačila razne paragrafe volilnega reda. Če pa predlagatelj meni, da bode s svojo predlagano spremembo odpravil napačno tolmačenje, kakor

on pravi, se jako moti. Ravno tako se moti gospod predlagatelj v svoji trditvi, da se pri sestavljanju volilskih imenikov ni korektno postopalo. Predgovornik je tudi izrekel obžalovanje, da deželna vlada ni vplivala na sestavljanje volilskih imenikov; a on bi moral vedeti, da za to deželna vlada nima pravice. Zakoni so tu, in vsak uradnik je dolžan, razlagati jih vestno. Deželna vlada je oblastvo druge instance, ona ima torej odločevati o pritožbah pri določbah prve instance; ona torej ne more prej podredjenim oblastvom dajati poukov, kako imajo odločevati, in potem pritožbe o isti zadevi zopet sama reševati. Deželna vlada bode vedno strogo čuvala, da se zakoni izpolnjujejo; te dolžnosti si je popolnoma v svesti, a podredjenim oblastvom dajati pouke, kako naj odločujejo v konkretnih slučajih, za to deželna vlada nima pravice.

Posl. Klun meni, da je razgovor s c. kr. sekijskim načelnikom baronom Kubinom po njegovem mnenju bil privatnega značaja, ker se je vršil po naročilu nj. ekselence gospoda ministerskega predsednika. Govornik zanikava, da bi bil napadal deželno vlado ali uradništvo; on je omenjal samo dogodke, a krajev in imen da ni imenoval.

Posl. dr. Vošnjak izjavlja, da je bil po njegovem mnenju razgovor z gospodom c. kr. sekijskim načelnikom privatnega značaja, njemu da se zdi, da ni bilo umestno, javno o njem govoriti.

Posl. baron Apfaltrern izjavlja, da so on in njegovi somišljeniki principijelno proti premembi volilnega reda, ker bi se razširila volilna pravica, kar bi škodovalo deželi.

Posl. Hren izreka v svojem in v imenu nekaterih svojih somišljenikov, da bodo sicer glasovali za to, da se predlog izroči upravnemu odseku, a da se pa s tem v meritoričnem oziru nikakor ne vežejo.

Pri glasovanju se izroči predlog upravnemu odseku. Potrdi se volitev poslancev Hrena in Stegnarja.

Dovolile so se naslednje podpore: Strokovni šoli za lesorezje v Kočevju 100 gld.; Jovani Mašek se je miloščina letnih 50 gld. podaljšala za tri leta; Jarneju Pečniku se je dovolila za rimska izkopavanja podpora 150 gld.; ubogim gimnazijalcem na kočevski gimnaziji 100 gld.; slovanskim vseučiliščnikom v Gradcu 200 gld.; podpornemu društvu modroslovcev na Dunaji 50 gld.; „Glasbeni Matici“ v Ljubljani 500 gld.; dramatičnemu društvu pa 1000 gld. Prošnja g. Bobka, učenca zdravništva v Gradcu, in prošnja občine Struga za podporo zaradi prezidanja farovža se odbijete.

Konec seje ob polu 1 ure.

— (Šolstvo.) Visoko ministerstvo za uk in bogocastje je odredilo, da ima biti 19. dan novembra kot godovni dan naše presvitle cesarice vsako leto prost dan za vse ljudske in meščanske šole, gimnazije, realke in pripravnice. Deželni šolski oblastvom se je naročilo, naj potrebno ukrenejo, da se bode ta dan primerno praznoval.

— (Deželni zbor kranjski) ima jutri dopoludne zopet sejo.

— (Iz deželnega zbora.) Gosp. prof. Šuklje izročil je v včerajšnji seji deželnega zbora peticijo mestnega odbora v Višnji Gori, da se prestavi sodnija iz Zatičine v Višnjo Goro.

— (Kranjsko obrtniško društvo.) Dopolnilno k včerajnji notici o sklepih upravnega odbora kranjskega obrtnega društva omenjamo, da je pod predsedništvom gosp. Antona Kleina dalje sklenil sledeče: 1.) Kranjsko obrtno društvo popolnem pritrjuje agitaciji dunajskih obrtniških zadrug, da se odpravi obrtno delo po kaznilnicah in prisilnih delavnicah. 2.) Odobrila se je po društvenem tajniku gosp. Kuncu izdelana prošnja na deželni zbor kranjski, naj se uredi obrtniško delo v deželni prisilni delavnici in naj se skliče v ta namen enketa. 3.) Izvolil se je odbor, ki izroči prošnjo gosp. prof. Šukljetu, da isto izroči v deželnem zboru in jo pedpira. 4.) Skliče se prihodnje nedeljo javni shod, o katerem se bode razgovarjalo o zadrugah in o nedeljskem počitku.

— (Sekundarjem) v tukajšnji bolnici imenovan je drd. Ivan Flanderko.

— (Delitev zimske obleke.) V torek dopoludne delila se je v čitalniški dvorani obleka in obutev, katero so blagorodne gospe nabrale pri dobrot-

nikih. Obdarovanih bilo je okolo 80 revnih učencev in učenk; vsak obdarovanec dobil je popolno zimsko obleko, obutev in veliko štruco. Pri razdelitvi bile so navzočne gospe: baronovka Winklerjeva, Murnikova, Bleiweisova, Ambrožičeva in Robičeva ter gospodje ravnatelji raznih učilnic itd.

— (Deželni uradniki kranjski) sklenili so pri shodu dne 6 decembra t. l. v redutni dvorani do visocega deželnega zbora položiti prošnjo, da bi se jim zboljšale njih plače.

— (Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Kranjski Gori) ima občen zbor v nedeljo 20. t. m. popoldne v Jesenicah. Na dnevnem redu je pregledovanje računov leta 1884. in 1885., volitve in pa predavanje tajnika c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani gosp. Gustava Pirca.

— (Včerajšnji živinski somenj) bil je le slabo obiskan zaradi slabega vremena. Prignalo se je 770 glav. Precej živine pokupili so po dobrih cenah vnanji kupci.

— (Izpred porotne sodnije.) Včeraj bili so pred porotniki obsojeni J. Česen zaradi uboja v štiriletno, Janez Zupancič zaradi posilstva v petletno in Katra Petrin zaradi detomora v šestletno hudo ječo. — pri vseh poostreno s postom in samotnim zaporom.

— (Umrli) je dne 8. t. m. g. Ivan Breclnik, dekan v Hrušici, v 74. letu svoje dobe.

— (Iz Kostanjevice) se nam z dne 6. t. m. poroča: Tukajšnji občinski odbor je v današnji seji enoglasno sklenil poslati gospodu profesorju in našemu deželnemu poslancu Fr. Šukljetu zahvalo, da se je spomnil v deželnem zboru res uže dolgo pozabljenih prebivalcev ob dolenji Krki in toliko potrebnega reguliranja te reke. — Z vsemi proti enemu glasu se je tudi sklenilo, gospodu poslancu izreči popolno zupanjo.

— (Somenj v Višnji Gori.) Iz Višnje Gore nam poroča županstvo, da prihodnji somenj ne bode dne 14. t. m., marveč še le v ponedeljek, dne 21. t. m.

— (Pazite na otroke!) Iz Hrenovice se nam poroča, da je tamkaj štiriletna hčerka omožene posestnice Marije Premrov 3. t. m. vsled nepaznosti materine žalostno končala. Mati je namreč pustila otroka samega doma gredeč k sosedu. Po otročji navadi šlo je otroče k ognjišču ter se je pričelo z ognjem igrati. A kmalu se mu je obleka zažgala, na kar je se vé da pričelo jokati in kričati. Soseda Marija Ivančič je sicer na to prihitela in ogenj zadušila; a bilo je pač prepozno, ker je bil otrok uže tako opečen, da je čez dva dni vsled tega umrl. — Iz Škofje Loke se nam piše: Dne 4. t. m. zjutraj pripravljal je posestnik Lovre Kržišnik iz Sv. Ožbalda s hlapcem Janezom Sodnikarjem ne daleč od hiše drva. Napravila sta ogenj, da bi se mogla greti. Ko sta pa ob 8. uri šla domov zajutrkovat, pride Kržišnikov 3letni sin k ognju ter tamkaj zaspi. Med tem se pa njegova obleka zažge in in v hipu bil je ves v plamenu. Na njegovo jokanje priteče oče ter mu strga obleko s života, a opekline bile so takó strašne, da je koj prihodnji dan umrl.

— (Občinska volitev.) Pri občinski volitvi v Zgornjem Tuhinu dne 22. novembra t. l. izvoljen je bil Vit Kadunc iz Zgornjega Tuhina županom, Andrej Srša iz Sel in Martin Hribar iz Cirkuš pa občinskima svetovalcema.

— (Vreme) imamo zdaj zeló neugodno. Včeraj pričel je naletavati sneg ter danes še neprestano naletuje. Po ulicah dela se obilo blata.

— (Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) V zadnjem poročilu smo med drugim omenili, da imamo 29 razprodanih krajcarskih knjižic. Podpornike našega podjetja sploh, posebno pa gg. poverjenike bi utegnili morebiti zanimati natančne podatki o teh knjižicah. — Od teh knjižic je 24 kranjskih, 3 so primorske, 1 štajerska in 1 dunajska. Od 24 kranjskih jih je ravno polovica ljubljanskih, po 3 so vrhniške in zagorske, 2 krški, po 1 komendska, metliška, novomeška in radovljiška. Od 3 primorskih sta 2 tržaški in 1 reška (vas Reka pri Cirknem). Štajerska je iz Seegrabna pri Leobnu. — Doba, ki je pretekla od prve razposlane knjižice do danes, znaša 149 dni. Od posameznih razprodanih knjižic, ki so sicer preračunjene na leto dni, je bilo pa v prometu 6 po 1 dan, namreč knjižice s številkami 143, 238,

244, 251, 332 in 333, od teh razen jedne radovljiške vse druge ljubljanske. Dva dni je bila v prometu vrhniška knjizica pod števil. 334; po 7 dni krški pod števil. 298 in 299; 16 dni zagorska pod števil. 128; 20 dni tržaška pod števil. 172; po 21 dni ljubljanski pod števil. 279 in 306; po 23 dni ljubljanski pod števil. 148 in 183; 30 dni ljubljanska pod števil. 246; 45 dni ljubljanska pod števil. 175; 46 dni tržaška pod števil. 90; 47 dni zagorska pod števil. 156; 49 dni zagorska pod števil. 10; 53 dni seegrabenska pod št. 26; 62 dni komendska pod števil. 4; 66 dni ljubljanska pod števil. 158; po 101 dan dunajska pod števil. 47 in vrhniška pod števil. 67; 102 dni reška pod števil. 110; 106 dni metliška pod števil. 1; 127 dni novomeška pod števil. 17 in 130 dni vrhniška pod števil. 68. — Razposlanih je sedaj 447 knjizic, in sicer 370 krajevarskih in 77 desetkrajevarskih. (Denar in oglašila pošiljati je gosp. dr. Josipu Starému, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

— (Prilicna božična in novoletna darila.) Čestite čitatelje naše opozarjamo na inserat I. avstro-ogerske c. kr. priv. tovarne za štampilje iz kovine in kavčuka „R. Gärdtner & Comp.“ na Dunaji IV., Wieden, Hauptstrasse 49, in priporočamo te izdelke kakor zelo prilicna božična in novoletna darila.

Št. XII. prinaša te spise:

- 1.) Gorázd: Solus. Legenda. —
- 2.) Dr. J. Vošnjak: Odlomki iz človeške tragikomedije. III. Usodni dan. — 3.) Svojmír: Drobne pesmi. —
- 4.) J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 25. Gospodičina Cizara. —
- 5.) Josip Staré: Pisma iz Zagreba. XII. — 6.) Matej Tonejec-Samostal † Podgorca. — 7.) A. Fekonja: Latinsko-nemške šole v Slovencih od XIII.-XIX. veka. — 8.) J. Cimperman: Oséhlo cvetje. Soneti. — 9.) Iv. Vrhovec: Kako so naše očete v vojake jemali. — 10.) Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Konec.) — 11.) D. Fajgelj: Nove muzikalije. VII., VIII., IX. — 12.) Književna poročila: VIII. Učitelj: Prvo berilo in slovnica za slovenske ljudske šole. IX. Fr. Wiesenthaler: Leopold Volkmer. — 13.) Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. Cerkevna književnost slovenska. Pisateljsko podporno društvo. Gospod Janez Šubic. Slovenski naš slikar g. Jurij Šubic. Blag rojak. Čehovin. Hrvaška književnost. Poziv. Izkaz. —
- 14.) J. Kalan: Šah. — „Ljubljanski Zvon“ izhaja vsakega meseca 1. dan v zvezkih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih, ter stoji pol leta 2 gld. 30 kr., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Zahvala.

Preblagorodni gospod Rihard Janeschitz, cesarski svetnik, ravnatelj ljubljanske hranilnice, vitez Fran Jožefovega reda, odlikovan tudi z zlatim križem za zasluge, daroval je povodom svoje 50letnice kot uradnik za reveže svojega rodnega mesta Črnomlja svoto 50 gld. V zmislu sejnega sklepa mestnega odbora z dne 30. novembra t. l. se je darovana svota tako razdelila, da je dobilo 13 revežev po 3 gld., 9 revežev po 1 gld. in 4 reveži po 50 kr.

V imenu obdarovanih revežev izreka podpisani mestni župan blagemu dobrotniku najtoplejšo zahvalo. Županstvo mest. občine Črnomelj dne 6. decembra 1885.

Fran Šušteršič,
mest. župan.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Atene, 10. decembra. V zbornici predložila se je predloga glede kredita 100 milijonov za vojno.

Sofija, 10. decembra. Po izreku sim vrnivšega se Karavelova je položaj bistveno miren. Po sklepu premirja in miru prizna se najbrže združenje Bolgarij, kar bodo vlasti eventualno z omejitvijo končno sprejele.

Dunaj, 9. decembra. Včeraj zvečer sta na arlski železnici blizu Bludenca zadela dva osebna vlaka vkup. Dva sprevodnika sta mrtva, dva potovalca hudo ranjena.

Pariz, 9. decembra. „Agence Havas“ poroča iz Carigrada: Vedno je menj upanja, da se zopet uvede prejšnji položaj. Angleški in francoski zastopnik menita, da se bode prebivalstvu moralo dati nekako zadostilo; tudi drugi zastopniki so mnenja, da se bode v tem oziru moralo nekaj

ukreniti. Pričakuje se, da se v kratkem prično zopet razgovori.

London, 9. decembra. Gladstone namerava takoj ob shodu parlamenta predlagati nezaupnico konservativni vladi ter jo tako vreči.

London, 9. decembra. Do včeraj popoldne ob 4. uri bilo je 321 liberalcev, 248 konservativcev in 76 Parnellovcev izvoljenih.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 10. decembra.

	gld
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.60
„ „ „ srebri	83. —
Zlata renta	109. —
5% avstr. renta	99.85
Delnice narodne banke	874. —
Kreditne delnice	291.40
London 10 lit sterling	125.70
20 frankovec	9.98
Cekini c. kr.	5.98
100 drž. mark	61.80

Umrli so:

Dne 8. decembra. Anton Skrabec, kleparjev sin, 11 mes., Dunajska cesta št. 25, plućnica.

V civilni bolnici:

Dne 7. decembra. Jakob Žle, delavec, 57 l. vode-nica. — Gregor Ančnik, gostač, 70 l., kron. plućni emfizem.

Tržne cene.

V Ljubljani, 9. decembra.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 17 kr., domače 6 gld. 50 kr.; reš 5 gld. 20 kr.; ječmen 4 gld. 39 kr.; oves 3 gld. 9 kr.; ajda 4 gld. 06 kr.; proso 5 gld. 4 kr.; turšica 4 gld. 87 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 86 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., salo po 76 kr., špeh po 52 kr., prekajen pa 64 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 8 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 56 kr., svinjsko 50 kr., drobnisko po 35 kr. — Piške po 45 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 2 gld. 05 kr., slame 2 gld. 05 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 60 kr.; mehkih 5 gld. 60 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Učenec

čvrst dečko, kateri je vsaj 5 razredov dobro dovršil, sprejme se v prodajalnico mešanega blaga pri gosp. Ivanu Modicu v Novi Vasi pri Rakeku pod dobrimi pogoji. (183) 3—1

Tržaška

komercijalna banka

v
Trstu.

Tržaška komercijalna banka vsprejemlje denarne uloge v avstrijskih bankovcih in državnih papirjih, kakor tudi v zlatnikih po dvajset frankov in se zaveže, kapital in obresti nazaj plačati v isti novčeni vrednosti. Ista eskomptuje tudi menice in daje preddatve (posojila) na javne vrednostne papirje in blago v gori omenjeni novčeni vrednosti.

Vse operacije izvršujejo se po pogojih, ki so časoma naznačeni v tržaških lokalnih listih. (66) 36—23

Meteorološko poročilo.

Mo-krina v mm	Neč.	Vetrovi	Tempe-ratura	Stanje baro-metra v miz.	Čas opazovanja	Dan
7.8	dež in sneg	zpd. sl. svzh. sl.	10.4	739.52	7. zjutraj	9. decembra
			0.8	736.24	2. pop.	
			— 2.6	736.74	9. zvečer	

Odločno najboljša, za vsacega najpraktičnejša

božična in novoletna darila

so na pr.: smodnjaki, denarni mošnjčki za kavalirje, Nilson-broši, patent. noži, užgala, sport-breloques (umetni privesek k žepnim uram), avtomati, krajoni, unicumi, medaljoni itd. z vedno za tisk pripravljeno štampiljo, kompl. od 1 gld. 50 kr. in više priporoča

I. avstr.-oger. c. kr. pr. tovarna za štampilje iz kovine in kavčuka

R. Gärdtner & Comp.,

Atzgersdorf in Dunaj, IV., Wiedener Hauptstrasse 49.

Gravérski atelier, izdelovalnica pečatnih znamk.

Cenilniki franko.

(183) 2—1